

IZ RADA GOSPODARSKO-SOCIJALNOG VIJEĆA

U razdoblju listopad 2021. - veljača 2022. godine održano je pet sjednica Gospodarsko socijalnog vijeća. Na 239. sjednici, održanoj 13. listopada 2021. godine raspravljalo se o rastu cijena i troškova u nadolazećem razdoblju, pri čemu je konstatirano da se radi uglavnom o egzogenom uzroku manifestiranom u rastu cijena energenata i sirovina na globalnim tržištima, hrane i građevinskih proizvoda, a čiji se daljnji razvoj ne može sa sigurnošću predvidjeti, da je dijapazon instrumenata izvršne vlasti kojima bi ona mogla utjecati na kretanje cijena u trenutnim okolnostima sužen, ali da to ne isključuje naknadne intervencije putem kompenzacijskih mehanizama u pojedinim dijelovima privrede i dijelovima stanovništva s najnižim primanjima. Na 240. sjednici održanoj 8. studenoga 2021. godine, raspravljalo se o zdravstvenom sustavu u pandemiji i najavi reforme te je, između ostalog, zaključeno da GSV drži nužnim što prije omogućiti građanima korištenje zdravstvenih usluga u akreditiranim privatnim zdravstvenim ustanovama o trošku javnog zdravstvenog osiguranja, s obzirom da je u uvjetima pandemije došlo do smanjenja kapaciteta u javnim bolnicama za liječenje drugih teških i po život opasnih bolesti. Isto tako, konstatirano je da GSV smatra da rad zdravstvenog osoblja iz javnih ustanova u privatnim ustanovama valja ograničiti ili striktnije regulirati, a osobito kada je riječ o voditeljima odjela, zavoda i bolnica u javnim zdravstvenim ustanovama kojima je dopušteno imati u vlasništvu privatne zdravstvene ustanove. GSV je podržao načela zdravstvene reforme prema kojima zdravstvo nije usluga već skrb, načelo objedinjene javne nabave i specijalizacije bolnica. Tema 241. sjednice, održane 20. prosinca 2021. godine bila je rasprava o stanju i perspektivama na tržištu rada i preobrazbi hrvatske radne snage u dobu digitalizacije pri čemu je istaknuta važnost podizanja razine kompetencija radne snage u RH te osnaživanja kolektivnog pregovaranja, kako bi se adekvatno odgovorilo na izazove tržišta rada. Na istoj sjednici, prema uvriježenom načelu godišnje rotacije, predsjedanje GSV-om preuzela je Vlada RH te je za predsjednika GSV-a u daljnjem razdoblju od godinu

dana imenovan ministar Josip Aladrović. Na 242. sjednici, održanoj 10. siječnja 2022. godine, članovima je prezentiran Državni proračun RH i njegove perspektive u 2022. godini. Uz široku raspravu koja se, između ostalog, vodila o gospodarskom i socijalnom oporavku, demografskim kretanjima, iseljavanju stanovništva i ekonomskim izazovima u RH, zaključeno je da se o prijedlogu Državnog proračuna za ovu godinu moralo raspravljati prije njegovog usvajanja u Hrvatskome saboru te da je pravovremena rasprava na GSV-u po ovom pitanju ubuduće obavezna. Na 243. sjednici, održanoj 7. veljače 2022. godine, usvojen je [Program rada Gospodarsko-socijalnog vijeća za 2022. godinu](#) i [strateških tema za raspravu](#) te izvješća o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i županijskih gospodarsko-socijalnih vijeća za 2021. Raspravljalo se o povratu sindikalne imovine, internacionalizaciji obrazovanja u RH, s naglaskom na visoko obrazovanje, procesu Programiranja ERDF-a i ESF+ za razdoblje 2021. - 2027. te o Nacrtu konačnog prijedloga zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti. Vezano za internacionalizaciju obrazovanja, GSV je podržao davanje snažnije institucionalne podrške internacionalizaciji domaćeg obrazovanja, a posebno visokog obrazovanja kao mogućeg načina privlačenja mladih talentiranih kadrova na naše tržište rada i u naše društvo. Predloženo je da HZZO preispita postojeće prakse naplate upisnine u sustav zdravstvenog osiguranja za strane studente te da u skladu s time izmijeni pravilnik kojim se reguliraju cijene usluga iz zdravstvenog osiguranja, da se razmotri digitalizacija procesa izdavanja studentskih viza i jačanje kapaciteta u onim konzularnim predstavništvima RH gdje proces traje neprimjereno dugo, da se u okviru predstojećeg planiranja ulaganja kroz ESF, razmotre i po potrebi pripreme primjerene intervencije koje će potaknuti daljnju izgradnju kapaciteta i atraktivnosti čitavog obrazovnog sustava za internacionalizaciju te odvojeno promisle intervencije na strani ponude u obrazovanju i one na strani promocije Hrvatske kao destinacije za studiranje.

POVRAT SINDIKALNE IMOVINE

Iako je na sastanku s premijerom Plenkovićem u listopadu 2020. godine te na nekoliko održanih sastanaka s predstavnicima Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine konstatirana nesporna volja Vlade RH da se dugogodišnji problem povrata sindikalnih nekretnina riješi i da se sindikalna imovina vrati sindikatima, resorno ministarstvo nije pokrenulo nikakve dogovorene aktivnosti za rješavanje ovog pitanja te su sindikalne središnjice krajem rujna prošle godine bile primorane premijeru ponovno uputiti dopis u kojem se još jednom detaljno upozorava na pravnu i političku dimenziju ovog problema te inzistira na žurnom rješavanju pitanja povrata sindikalnih nekretnina. Budući da je reakcija Vlade RH ponovno izostala, na inzistiranje sindikalnih središnjica ova tema uvrštena je na dnevni red 243. sjednice Gospodarsko-socijalnog vijeća, koja je održana 7. veljače 2022. godine. Zaključeno je da Gospodarsko-socijalno vijeće podupire pronalazak rješenja problema povrata sindikalne imovine te da se Vlada RH obvezuje osnovati radnu skupinu u kojoj će biti predstavnici tri reprezentativne sindikalne središnjice, određenih tijela državne uprave i DORH-a, a koja će u što kraćem roku izraditi Nacrt prijedloga zakona o prijenosu nekretnina u vlasništvu RH u fond nekretnina kojim će raspolagati sindikati te izraditi prijedlog liste nekretnina koje će se prenijeti u predmetni fond. Vezano uz sudske sporove oko povrata imovine koji su u tijeku, a koje su pokrenuli i Vlada RH i sindikati, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine obvezalo se izvijestiti DORH o donesenim zaključcima Gospodarsko-socijalnog vijeća. Naime, sindikalne središnjice konstantno upozoravaju na nužnost prekida, odnosno zastoja u navedenim sudskim postupcima dok ne okonča postupak podjele predmetnih nekretnina, ukazujući na apsurdnost vođenju dugotrajnih postupaka koji rezultiraju velikim sudskim troškovima.

PREGOVORI ZA NOVI TEMELJNI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA SLUŽBENIKE I NAMJEŠTENIKE U JAVNIM SLUŽBAMA

Prvi sastanak pregovaračkih odbora Vlade RH i sindikata javnih službi za sklapanje novog Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama održan je 16. studenoga 2021. godine. Do sada je održano dvanaest sastanaka pregovaračkih odbora, ali novi Temeljni kolektivni ugovor još uvijek nije potpisan. Tijekom pregovora, sindikalna strana otvorila je niz pitanja i zahtjeva vezanih za visinu osnovice za izračun plaće, za visinu postojećih i ugovaranje novih materijalnih prava, povećanje naknade za troškove

prijevoza na posao i s posla, vrijednosti obveznih sistematskih pregleda, kao i za poboljšanje postojeće razine nematerijalnih odredbi TKU-a. Na zadnja dva pregovaračka sastanka sindikalna strana pokazala je razumijevanje za situaciju s ratom u Ukrajini te Vladi RH dala vrlo razumnu ponudu povećanja plaća za 4 posto od 1. travnja, uz nastavak razgovora o visini osnovice nakon 15. svibnja, kada će se bolje moći procijeniti ekonomske posljedice rata, kretanja inflacije i drugih plaća u zemlji. Međutim, Vlada je tu ponudu na posljednjem pregovaračkom sastanku odbila, nudeći povećanje od 2 posto od travnja, uz mogućnost da se krajem godine, kada se vide rezultati turističke sezone, razgovara oko eventualnih dodatnih povećanja. Pregovori traju već jako dugo i od samog početka su obilježeni odugovlačenjem od strane vladinog pregovaračkog odbora te neuvažavanjem pozicije i očekivanja suprotne strane. Osim po pitanju plaća, Vlada nije pokazala spremnost ni za adekvatno rješavanje pitanja naknade troškova prijevoza, kao ni za niz drugih utemeljenih zahtjeva sindikata. Stoga su sindikati javnih službi odlučili zastati s pregovorima te su po pitanju ponude Vlade i donošenja odluka o daljnjim koracima trenutno u procesu konzultacija sa svojim tijelima.

TKU potpisan 2017. godine prestao je s važenjem dana 30. studenoga 2021. te je u naredna tri mjeseca na snazi bila produžena primjena pravnih pravila, što znači da su i u navedenom vremenu, jednako kao i u vremenu važenja TKU-a, zaposlenicima u javnim službama sva prava ugovorena TKU-om bila neupitna i sigurna. Nakon isteka produžene primjene pravnih pravila, 1. ožujka 2022. godine na snagu je stupila Odluka Vlade RH o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće službenika i namještenika u javnim službama, temeljem koje će se sva materijalna i nematerijalna prava sadržana u TKU-u primjenjivati do sklapanja novog TKU-a. Navedeno znači da će se do sklapanja novog TKU-a sva materijalna i nematerijalna prava koja su službenici i namještenici u javnim službama ostvarili iz rada i po osnovi rada temeljem Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama priznavati i primjenjivati u istom opsegu kao i do sada. S kronologijom pregovora detaljno se možete upoznati na web stranicama Matice kroz niz članaka koji donose izvještaje s pregovaračkih sastanaka.

ZAKON O RADU I RJEŠAVANJE PITANJA RAZLIKOVANJA ČLANA I NEČLANA SINDIKATA

Razgovori Vlade RH i socijalnih partnera o potrebi redefiniranja Zakona o radu, započeti u rujnu 2020. godine, od ljeta prošle godine odvijaju se vrlo intenzivno, održavanjem fizičkih sastanaka jednom tjedno. Tri reprezentativne sindikalne središnjice (Matica, NHS i SSSH) na tjednoj razini održavaju i međusindikalne virtualne sastanke na kojima usuglašavaju zajedničke stavove i prijedloge. Do sada su na tripartitnim sastancima otvorene teme prava i obveze iz radnog odnosa, zaštita života, zdravlja i privatnosti, ugovori o radu na određeno vrijeme, uvjeti sklapanja i raskidanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, rad na izdvojenom mjestu rada, rad na daljinu, dodatni rad, agencijski rad, stalni sezonac, pravilnici o radu, plaća i naknada plaće, radno vrijeme, odmori i dopusti te izumi i tehnička unaprjeđenja. No, radna skupina ni o jednom poglavlju do sada nije postigla niti načelan dogovor. Iz svega navedenog vidljivo je da pregovori o novom Zakonu o radu idu poprilično sporo, a do kolovoza 2022. godine Hrvatska bi u nacionalno zakonodavstvo trebala prenijeti dvije europske direktive - [Direktivu o transparentnim i predvidljivim radnim uvjetima u Europskoj uniji](#) i [Direktivu o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi](#). Zbog toga su sindikalne središnjice iznijele ideju o mogućem donošenju Zakona o radu u dvije faze, pri čemu bi se u prvoj fazi postojeći ZOR uskladio s navedenim direktivama, uz nastavak razgovora o ostalim zakonodavnim izmjenama i njihovim eventualnim usvajanjem u drugoj fazi. Nakon tripartitnog sastanka na ovu temu, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike iznijelo je stav prema kojem se do kraja 2022. godine moraju usuglasiti i usvojiti izmjene i dopune Zakona o radu kojima se implementiraju spomenute dvije Direktive te izmjene i dopune na koje se Vlada RH obvezala u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti, a o čijoj realizaciji ovisi mogućnost povlačenja velikog iznosa financijskih sredstava koje Hrvatskoj stoje na raspolaganju iz europskog Mehanizma za oporavak i otpornost. O svim drugim prijedlozima za izmjene Zakona o radu, kojih ima dosta, i na sindikalnoj i na poslodavačkoj strani, razgovori bi se trebali nastaviti u idućoj godini. Izmjene Zakona o radu na koje se Hrvatska obvezala kroz planirane reforme odnose se na uređenje rada od kuće (kako bi se osigurala pravna sigurnost subjekata radnog odnosa u iznimnim, ali i u redovnim okolnostima), odvratanje od korištenja neopravdanih

ugovora o radu na određeno vrijeme (posebice onih izrazito kratkog trajanja te ograničavanje broja mogućih uzastopnih ugovora privremenog trajanja i sprečavanje zlouporaba takvih ugovora), jačanje prava na dodatni rad za druge poslodavce, uspostavu pravnog okvira kojim se uređuje rad na internetskim platformama, revidiranje zakonske odredbe o prestanku radnog odnosa zbog navršene životne dobi i revidiranje odredbe o obveznoj otpremnini zaposlenika koji su dosegli dob za umirovljenje (kako bi se radnike potaklo da ostanu aktivni i izbjeglo nepotrebno opterećenje za poslodavce), odgovarajuće definiranje pojma plaće i svih njezinih sastavnica te definiranje primjene prava iz kolektivnog ugovora i njihova bolja povezanost s članstvom u sindikatima (kako bi se povećala niska razina sudjelovanja radnika u sindikalnom djelovanju i kolektivnom pregovaranju i tako ojačao socijalni dijalog). Ovo potonje zapravo znači da se Vlada RH u samom NPOO-u obvezala do kraja godine iznaći i usvojiti rješenje za dugogodišnji problem članova sindikata u odnosu na nečlanove vezano uz korištenje prava ugovorenih kolektivnim ugovorima. U navedenom dokumentu izrijekom je istaknuta potreba uspostavljanja ravnoteže između financijskih obveza članova sindikata i ugovorenih prava iz kolektivnih ugovora koja konzumiraju svi radnici, a sve u cilju promicanja socijalnog dijaloga i jačanja sindikata, posebice u okolnostima sve rjeđeg participiranja radnika u sindikalnom djelovanju i kolektivnom pregovaranju. Dakle, sve navedene okolnosti trenutno upućuju na to da bi se jedan od najvećih sindikalnih prioriteta konačno mogao i ostvariti.

CJELOŽIVOTNO UČENJE I SUSTAV VAUČERA

Europski gospodarski i socijalni odbor se u okviru svoje Promatračke skupine za tržište rada bavi pitanjem cjeloživotnog učenja. U tijeku je priprema studije pod nazivom „Rad u budućnosti: osiguravanje cjeloživotnog učenja i osposobljavanja zaposlenika“, u koju se Matrica uključila sudjelovanjem u virtualnom posjetu delegacije EGSO-a Hrvatskoj. Studija će obuhvatiti široki krug tema poput okvira za osposobljavanje u svakoj od država članica, uloge socijalnih partnera i njihove uključenosti u osposobljavanje zaposlenika, kvalitete dostupnih programa osposobljavanja te priznavanja i vrednovanja vještina stečenih u informalnom i neformalnom okruženju. Tijekom virtualnog posjeta otvorena su i pitanja financiranja cjeloživotnog obrazovanja u Hrvatskoj te sustava plaćenog dopusta za

osposobljavanje ili skraćenog radnog vremena radi osposobljavanja. Tijekom svojeg radnog vijeka, svi bi radnici trebali imati priliku nastaviti razvijati vještine koje su im potrebne za održavanje ili osiguravanje održivog zaposlenja na promjenjivom tržištu rada. Premalo osoba u Europi sudjeluje u redovitom učenju nakon dovršetka temeljnog obrazovanja. Mnogima se ne pružaju prilike za usavršavanje ili prekvalifikaciju zbog njihova statusa na tržištu rada ili osobnih okolnosti, kao što su nedostatak financijskih sredstava, vremena ili motivacije za osposobljavanje. Ograničena svijest o vlastitim potrebama za vještinama, ograničena transparentnost ponuda za osposobljavanje, nesigurnost u pogledu kvalitete i priznavanja programa osposobljavanja te nedovoljna prilagodba dostupnih ponuda pojedinačnim potrebama pridonose manjku motivacije za pohađanje osposobljavanja u kontekstu ograničenih mogućnosti za financijsku potporu.

Jedan od načina postizanja cilja da svi radnici tijekom svojeg radnog vijeka imaju priliku nastaviti razvijati vještine su svakako i individualni računi za učenje odnosno osobni računi na kojima se prava na osposobljavanje mogu akumulirati i potrošiti na kvalitetno osposobljavanje, a kakav sustav sada postoji primjerice u Francuskoj. Europska komisija stoga razmatra usvajanje [Preporuke vijeća o individualnim računima za učenje](#), kojoj je cilj poduprijeti reforme država članica kako bi se odraslim osobama omogućilo sudjelovanje u osposobljavanju radi povećanja stope sudjelovanja i smanjenja nedostatka vještina. Naglasak je na vještinama jer su one ključni pokretač uspjeha pojedinaca na tržištu rada koje se brzo mijenja, pogotovo uslijed sve veće digitalizacije, prelaska na „zeleno gospodarstvo“ i novih uvjeta života i rada uzrokovanih pandemijom, a prijedlog Preporuke obuhvaća sve radno sposobne odrasle osobe, bez obzira na njihov status na tržištu rada ili radni status.

U Hrvatskoj je prošle godine konačno donesen [Zakon o obrazovanju odraslih](#) koji cjeloživotno učenje definira kao sve oblike učenja tijekom života čija je svrha stjecanje i unaprjeđivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe te potrebe tržišta rada. Zakon prepoznaje vaučere kao financijske instrumente dodjele javnih sredstava polaznicima obrazovanja odraslih. Na temu uspostave sustava vaučera, u siječnju 2022. godine u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike održan

je sastanak sa socijalnim partnerima na kojem su sudjelovali i predstavnici Matice. Sukladno Zakonu o obrazovanju odraslih, Ministarstvo rada izradilo je Prijedlog pravilnika o kriterijima za odabir kompetencija potrebnih za rad, za odabir pružatelja usluga i za dodjelu vaučera polaznicima formalnog ili neformalnog obrazovanja odraslih. Matica je u načelu podržala uvođenje sustava vaučera, osvrćući se u očitovanju na konkretne potencijalne probleme u provedbi. Predmetni Pravilnik još nije usvojen.

DRUGI DIO 109. ZASJEDANJA MEĐUNARODNE KONFERENCIJE RADA

Drugi dio 109. zasjedanja Međunarodne konferencije rada održan je virtualnim putem u razdoblju od 25. studenoga do 11. prosinca 2021. godine. Rad se odvijao kroz dvije radne skupine. Jedna radna skupina je raspravljala o nejednakostima u svijetu rada, dok se druga bavila vještinama i cjeloživotnim učenjem, a temeljem rasprava i rada radnih skupina Konferencija je usvojila dvije nove rezolucije. Potrebno je istaknuti da rezolucije, za razliku od konvencija, imaju savjetodavni odnosno usmjeravajući karakter.

Rasprava o nejednakostima u svijetu rada bila je usmjerena na nejednakosti koje su se između i unutar zemalja razvile tijekom posljednja dva desetljeća, odnosno na njihove ekonomske i društvene implikacije. Neke države uvele su učinkovite rodno osjetljive politike i mjere kojima se smanjuju nejednakosti i promiče rast produktivnosti, dok se istovremeno osigurava pravedna raspodjela, posebice kroz politike i institucije tržišta rada, socijalne zaštite i fiskalne politike. U [Rezoluciji](#) je naglasak stavljen na potrebu simultane akcije u nekoliko područja. Države članice trebale bi se fokusirati na program za smanjenje nejednakosti kroz održiv i uključiv rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve, uz osiguravanje primjerene zaštite svih radnika, a sve u kontekstu pravedne tranzicije, digitalizacije i demografskih promjena. Cilj kojemu bi sve države trebale stremiti je svakako i realizacija univerzalne socijalne zaštite te osiguravanje ravnopravnosti spolova.

Sukladno [Rezoluciji](#) o vještinama i cjeloživotnom učenju, Vlade pojedinih država bi, uz pomoć MOR-a, trebale promicati stjecanje vještina, kompetencija i kvalifikacija za sve radnike tijekom cijelog radnog vijeka, osiguravati pristup kvalitetnim mogućnostima cjeloživotnog učenja, integrirati relevantne sustave razvoja vještina i cjeloživotnog učenja u politike zapošljavanja te

koordinirati politike obrazovanja i osposobljavanja s drugim javnim politikama i strategijama. Socijalni partneri trebali bi biti uključeni u pripremu, provedbu (uključujući i dodjelu resursa), praćenje i evaluaciju razvoja vještina odnosno programa, politika i sistema cjeloživotnog učenja. U skladu s nacionalnim uvjetima, države bi trebale uvesti i implementirati različite pravične i održive modele financiranja cjeloživotnog osposobljavanja te podržavati organizacije poslodavaca i radnika u preuzimanju aktivne uloge pružatelja usluga osposobljavanja.

DODACI KOLEKTIVNIM UGOVORIMA ZA ZAPOSLENE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA I USTANOVAMA KULTURE GRADA ZAGREBA

Pregovori Grada Zagreba sa sindikatima koji zastupaju radnike u predškolskom odgoju, kulturi i knjižnicama rezultirali su potpisivanjem dodatka kolektivnim ugovorima 21. prosinca 2021. godine.

Kolektivni ugovor za zaposlene u predškolskim ustanovama Grada Zagreba na snazi je od 7. kolovoza 2015. godine, a 21. prosinca 2021. godine potpisan je [XV. dodatak Kolektivnom ugovoru](#), dok je Kolektivni ugovor za zaposlene u ustanovama kulture Grada Zagreba na snazi od 1. siječnja 2016. godine, a 21. prosinca 2021. godine potpisan je [X. dodatak Kolektivnom ugovoru](#).

Predmetnim dodacima kolektivnih ugovora za oba je sustava ugovoreno povećanje osnovice za 3,4% i to počevši od 1. listopada 2022. godine, od kojeg će datuma osnovica iznositi 4.475,00 kn za zaposlene u predškolskom odgoju, a 4.384,82 kn za zaposlene u ustanovama kulture. Regres za korištenje godišnjeg odmora i božićnica utvrđeni su u iznosima od 1.250,00 kn, a ugovoreno je i da će se u 2022. godini pomoć u slučaju smrti supružnika, djeteta ili roditelja, očuha ili maćehe isplaćivati u visini neoporezivog iznosa jednako kao i jubilara nagrada. Obitelj zaposlenika će u 2022. godini u slučajevima smrti zaposlenika imati pravo na pomoć u visini neoporezivog iznosa kao i pravo na troškove pogreba u visini stvarnih troškova pogreba, ali najviše do visine dviju prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih po zaposleniku u gospodarstvu Grada Zagreba za razdoblje siječanj-kolovoz prethodne godine.

Ugovorne strane sporazumno su utvrdile i da se u 2022. godini neće primjenjivati odredbe Kolektivnog ugovora kojima se uređuje pravo na pomoć u slučaju nastanka teške invalidnosti zaposlenika i supružnika zaposlenika te pomoć za uklanjanje posljedica elementarnih

nepogoda kao i pravo na pomoć za operativne zahvate, liječenje i nabavu lijekova i ortopedskih pomagala.

PLANIRANA REFORMA ZDRAVSTVA

Na sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća održanoj u studenome 2021. godine jedna od najvažnijih točaka bila je „Zdravstveni sustav u pandemiji i najava reforme“. Ministar Beroš uvodno je prezentirao aktualne podatke vezane za stanje u zdravstvu RH za vrijeme pandemije COVID - 19, reorganizaciju primarne i bolničke zdravstvene zaštite koja je bila neophodna za bolje funkcioniranje zdravstvenog sustava u uvjetima pandemije, kao i troškove poslovanja zdravstvenih ustanova. Osvrnuo se i na plan cijepljenja te naglasio važnost i učinkovitost cijepljenja u borbi protiv korone i detaljnije objasnio kontekst sustava EU digitalnih COVID potvrda. Govorio je o važnosti reforme zdravstva, naglasivši kako je cilj reforme promjena zdravstvenog sustava iznutra s fokusom na pacijenta te osiguranje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite uz stabilnost financijskog sustava. Nakon opsežne i zanimljive rasprave o sadržaju zdravstvene reforme, Gospodarsko-socijalno vijeće je podržalo načela zdravstvene reforme prema kojima zdravstvo nije usluga već skrb te načelo objedinjene javne nabave i specijalizacije bolnica. Zaključak GSV-a odnosio se i na nužnost da se građanima što prije omogućiti korištenje zdravstvenih usluga u akreditiranim privatnim zdravstvenim ustanovama o trošku javnog zdravstvenog osiguranja, s obzirom da je u uvjetima pandemije došlo do smanjenja kapaciteta u javnim bolnicama za liječenje drugih teških i po život opasnih bolesti. Članovi GSV-a usuglasili su se i oko toga da rad zdravstvenog osoblja iz javnih ustanova u privatnim ustanovama valja ograničiti ili striktnije regulirati, što je osobito kritično kada je riječ o voditeljima odjela, zavoda i bolnica u javnim zdravstvenim ustanovama kojima je dopušteno imati u vlasništvu privatne zdravstvene ustanove.

Krajem studenoga 2021. godine održane su i online konzultacije Ministarstva zdravstva s predstavnicima socijalnih partnera o [Nacrtu prijedloga nacionalnog plana razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine](#). Posebni ciljevi istaknuti u Nacionalnom planu razvoja zdravstva su unaprjeđenje sustava zdravstvene zaštite, učinkovitija prevencija bolesti i poticanje boljih životnih navika, unaprjeđenje modela skrbi za ključne zdravstvene izazove te unaprjeđenje financijske održivosti zdravstvenog sustava. Pored navedenog, kao cilj se proklamira i učiniti zdravstveni sustav poželjnim mjestom za rad. Budući da se radi o strateškom

dokumentu s prihvatljivim ciljevima, podržali smo predmetni dokument, uz napomenu da je najvažnije hoće li predviđene mjere uistinu dovesti do ostvarenja tih ciljeva.

Dio planirane reforme zdravstva su i izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti. U jesen 2021. godine formirana je radna skupina koja će se time baviti, a u koju su uključeni i predstavnici Matice. Dostavljen nam je prvi nacrt prijedloga zakonskih izmjena na koji smo se, zajedno s ostalim sindikalnim središnjicama, kritički očitovali. Naime, [Planom zdravstvene zaštite Republike Hrvatske](#) usvojenim u veljači 2020. godine nisu predviđene mjere koje sadrži predmetni prijedlog izmjena Zakona. Naprotiv, Plan za razliku od prijedloga izmjena Zakona predviđa jačanje primarne zdravstvene zaštite, razvoj otkočke medicine, funkcionalnu integraciju, a ne privatizaciju primarne zdravstvene zaštite, centralizaciju sekundarne zdravstvene zaštite, ukidanje domova zdravlja na otocima ni restrukturiranje i reorganizaciju županijskih ustanova, neuvažavanje specifičnosti potreba stanovništva, ukidanje nastavnih baza i stvaranje viškova zaposlenih. Nakon što su svi članovi radne skupine dostavili svoja očitovanja na predložene zakonske izmjene, radna skupina je započela s radom, no u zadnjih nekoliko mjeseci nije sazvan niti jedan sastanak.

DIREKTIVA O PRIMJERENIM MINIMALNIM PLAĆAMA

Nastavno na zajedničko očitovanje Matice hrvatskih sindikata, Nezavisnih hrvatskih sindikata i Saveza samostalnih sindikata Hrvatske o prijedlogu Direktive o primjerenim plaćama u EU, pisma upućenog predsjedniku Vlade RH i ministru rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te održanu sjednicu Vijeća EU za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača (EPSCO) na kojoj se, između ostalog, održala i rasprava o izvještaju o napretku o Direktivi o primjerenim minimalnim plaćama, sindikalne središnjice su dana 23. studenoga 2021. godine uputile hrvatskim zastupnicima u Europskom parlamentu zajedničko pismo kojim su tražile njihovu potporu donošenju odluke o pokretanju međuinstitucijskih pregovora o Direktivi o primjerenim minimalnim plaćama. <https://www.matica-sindikata.hr/sindikalne-sredisnjice-pozvale-hrvatske-zastupnike-u-europskom-parlamentu-da-podrze-direktivu-o-primjerenim-minimalnim-placama/> Europski parlament je 25. studenoga 2021. godine glasovao za otvaranje pregovora s Europskim vijećem o Prijedlogu Direktive o primjerenim minimalnim plaćama, a na temelju

Izvještaja koji je prihvatio Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta. Svi hrvatski zastupnici, osim Ladislava Ilčića (koji je bio suzdržan) glasovali su ZA pokretanje pregovora. Nastavno na navedeno, 6. prosinca 2021. godine održana je sjednica Vijeća EU (EPSCO) na kojoj je postignut dogovor o stajalištu o prijedlogu zakonodavnog akta EU-a o primjerenim minimalnim plaćama u EU-u. U cilju poboljšanja radnih i životnih uvjeta ljudi, navedenim se nacrtom zakonodavnog akta uspostavlja okvir za promicanje primjerenih razina zakonskih minimalnih plaća, promicanje kolektivnog pregovaranja o određivanju plaća i unaprjeđenje djelotvornog pristupa zaštiti u obliku minimalne plaće za radnike i radnice koji imaju pravo na minimalnu plaću.

S druge strane, Vlada Republike Hrvatske je temeljem Zakona o minimalnoj plaći donijela Uredbu o visini minimalne plaće za 2022. godinu koja je stupila na snagu 1. siječnja 2022. godine, a kojom se visina minimalne plaće za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. godine utvrđuje u bruto iznosu od 4.687,50 kuna (3.750,00 kuna neto) što je uvećanje iznosa minimalne plaće za 2022. godinu u odnosu na 2021. godinu od 437,50 kuna u bruto iznosu, odnosno 350,00 kn u neto iznosu.

Obzirom na to da je Direktiva o primjerenim minimalnim plaćama izazvala veliku pozornost javnosti te da su se pojavili i protivnici spomenute Direktive, ETUC (Europska konfederacija sindikata, čiji član je i Matica) održala je webinar na temu zašto je upravo sada, u vrijeme inflacije, pravo vrijeme za donošenje Direktive o primjerenim minimalnim plaćama. Zaključno je iznesen stav kako su upravo primjerene minimalne plaće i kolektivno pregovaranje snažna zaštita protiv negativnih utjecaja inflacije. [Why the Directive on Adequate Minimum Wages is the right approach in a time of inflation](#)

DIREKTIVA O POBOLJŠANJU RADNIH UVJETA U RADU PUTEM PLATFORMI

Europska komisija predložila je niz mjera za poboljšanje radnih uvjeta u radu putem platformi i potporu održivom rastu digitalnih radnih platformi u EU-u te su provedene dvije faze konzultacija sa socijalnim partnerima. U prvoj fazi, od 24. veljače do 7. travnja 2021. godine, Komisija se savjetovala sa socijalnim partnerima o potrebi za inicijativom o radu putem platformi i mogućem smjeru te inicijative, a u drugoj fazi, od 15. lipnja do 15. rujna 2021. godine, o sadržaju i

pravnom instrumentu predviđenog prijedloga. Direktivom o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi, koja je u konačnici predstavljena na sastanku Radne skupine za socijalna pitanja održanom u Bruxellesu 13. prosinca 2021. godine, nastoji se poboljšati uvjete rada i socijalna prava tih osoba. Predloženom Direktivom nastoji se osigurati da se osobama koje rade putem digitalnih radnih platformi dodijeli zakonski radni status koji odgovara njihovim stvarnim uvjetima rada. Direktivom se povećava transparentnost u upotrebi algoritama na digitalnim radnim platformama, osigurava se da poštovanje radnih uvjeta nadzire čovjek i daje pravo na osporavanje automatiziranih odluka. Ta nova prava dodijelit će se radnicima i stvarno samozaposlenim osobama. Prijedlogom Komisije povećat će se i transparentnost platformi tako što će se objasniti postojeće obveze prijavljivanja rada nacionalnim tijelima i od platformi zatražiti da ključne informacije o svojim aktivnostima i osobama koje preko njih rade stave na raspolaganje nacionalnim tijelima. Nastavno na navedeno, na nacionalnoj razini je 1. veljače 2022. godine održan sastanak socijalnih partnera na kojem su sudjelovale i predstavnice Matice i na kojem su dodatno obrazložena stajališta socijalnih partnera po pitanju predmetne Direktive. S obzirom da se na europskoj razini tek kreće sa raspravom o prijedlogu Direktive na tehničkoj razini Vijeća EU, očekuje se da će u samom tekstu Direktive biti dodatnih izmjena.

ZAHTEJEV ZA POTPORU SPORAZUMU O TRIJALOGU O REVIZIJI UREDBE O KOORDINACIJI SOCIJALNE SIGURNOSTI

Ispred tri reprezentativne sindikalne središnjice, u prosincu 2021. godine Matica hrvatskih sindikata uputila je ministru rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Josipu Aladroviću zahtjev za potporu sporazumu o trijalogu o reviziji Uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti predstavlja skup pravnih propisa Europske unije prema kojima se usklađuje primjena nacionalnih zakonodavstava o socijalnoj sigurnosti dviju ili više država članica Europske unije na radnika, samostalnog djelatnika ili na radno neaktivnu osobu koja se kreće ili boravi na teritoriju više od jedne države članice Europske unije, uključujući i članove obitelji te osobe, a radi ostvarivanja prava na davanja iz sustava socijalne sigurnosti. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti regulirana je Uredbom br. 883/2004 i Uredbom br. 987/2009 o njezinoj provedbi, a Komisija

je 13. prosinca 2016. [predložila reviziju zakonodavstva EU-a o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti](#). Više od pet godina nakon objave prijedloga Komisije, radnici i sindikati traže da se ovo pravedno rješenje konačno potvrdi i usvoji. Uredba predstavlja pošten i prihvatljiv kompromis koji sada moraju podržati Vijeće i Parlament. Postignuti kompromis jamčio bi korake za učinkovitiju borbu protiv zlouporaba i prevara te za jačanje prava mobilnih radnika, upućenih radnika i pograničnih radnika, kao i za poboljšanje i operacionalizaciju suradnje između država članica. Uredba bi osigurala poboljšanja u pitanjima koja su još ostala otvorena u pregovorima, a koja se odnose na prethodnu obavijest, naknade za nezaposlene, za radnike s prebivalištem u drugoj državi članici različitoj od matične države i kriterije za određivanje sjedišta. Uredba bi također potvrdila pozitivne rezultate po drugim pitanjima koja su obrađena revizijom i koja su već dogovorena u ožujku 2019. Uredba se mora potvrditi kako bi se zajamčila potrebna poboljšanja prava i uvjeta mobilnih, upućenih i pograničnih radnika, kao i učinkovitije odredbe protiv prevara.

Tajništvo Matice hrvatskih sindikata

E-mail: tajnistvo@matica-sindikata.hr

Telefon: 01/4882-335

